

Aan: Tweede Kamercommissie voor Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap (OCW)
Betreft: Onderwijsinnovatie en -vernieuwing

Geachte Tweede Kamercommissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW),

Op 6 september debatteert uw commissie over 'Onderwijskwaliteit in het hoger onderwijs' naar aanleiding van het krantenbericht 'Hoe een nieuwe onderwijsmethode onrust naar Fontys bracht'. De casus bij Fontys heeft geleid tot Kamervragen over het accreditatiestelsel en kwaliteit in relatie tot onderwijsvernieuwingen. Op 17 april heeft de minister hierop gereageerd en het proces in het stelsel verhelderd. De vragen hoe processen van onderwijsvernieuwing wel tot verbeteringen kunnen leiden en wat de kennisbasis hiervoor zijn echter niet aan bod gekomen, maar zijn wel relevant voor uw debat.

Dit blijkt des te meer uit een ingezonden brief die op 6 september ook ter tafel ligt en waarin enkele hbo-docenten een oproep doen om de hogeschool financieel aansprakelijk te kunnen stellen als een nieuwe onderwijsmethode slecht uitpakt en waarbij er kritiek is op de snelheid en omvang van veranderingen in het hoger onderwijs. Voor een adequate reactie op deze oproep en de casus Fontys is kennis nodig over hoe onderwijsinnovaties werken.

Om vernieuwing en verbetering in het hoger onderwijs en de kennisbasis hiervoor te stimuleren is in 2018 op mandaat van de minister van OCW het ComeniusNetwerk opgericht. Dit netwerk bestaat uit bijna 500 innovatieve docenten en andere onderwijsvernieuwers uit het WO, HBO en (sinds 2023) het MBO: Laureaten van Comeniusbeurzen, winnende teams van de Nederlandse Onderwijspremie en Docenten van het Jaar. Daarom is ComeniusNetwerk hét knooppunt van kennis en ervaring over onderwijsinnovatie.

Wij juichen toe dat de Kamercommissie zich buigt over de vraag hoe onderwijskwaliteit en onderwijsvernieuwing zich tot elkaar verhouden. Dat kan input bieden om het stelsel en de onderwijskwaliteit te verbeteren. Wij zijn echter bezorgd dat hierbij te veel aandacht uitgaat naar de negatieve incidenten en weerstand tegen vernieuwing, terwijl er ook veel voorbeelden zijn van succesvolle onderwijsverbeteringen, alsmede docenten die met veel passie aan vernieuwing werken. Daarom vinden wij het van essentieel belang om onze expertise en die van onze netwerkleden hierover te delen.

Het is bekend dat processen van onderwijsinnovatie niet makkelijk zijn en een continue kwaliteitsdialoog vereisen. Onderwijsinnovatie is echter noodzakelijk om aan te blijven sluiten bij de maatschappij en de student goed voor te bereiden op de snel veranderende toekomst. Daarvoor is daadkracht, lef en geduld nodig, van docenten, studenten en bestuurders, gebaseerd op beschikbare kennis over wat werkt en wat niet, oftewel een *evidence-informed* proces. Bij onderwijsinnovatie en –vernieuwing horen risico's. Daarom zijn er veel *checks and balances* ingebouwd om risico's te verkleinen en de kwaliteitsdialoog te voeren met alle lagen in de organisatie, bijvoorbeeld met de medezeggenschapsraad, opleidingscommissies en werkveldadviescommissies. Hierbij is het van groot belang dat bottom-up initiatieven gecombineerd worden met top-down visie en ondersteuning. Dit gebeurt in een proces van experimenteren op kleine schaal, waarna effectiviteit geëvalueerd wordt en mogelijke opschaling kan plaatsvinden. Steun van de top van de organisatie is daarbij essentieel en het zou de onderwijskwaliteit schaden als bestuurders uit angst voor procedures of negatieve publiciteit niet meer zouden durven innoveren.

Als ComeniusNetwerk missen wij in de berichten in de media de nuance en het enthousiasme van docenten die dagelijks met onderwijsverbetering bezig zijn. Daarom doen wij graag via deze weg een handreiking. Op 11 oktober debatteert uw Commissie over het hoger onderwijs. Wij delen graag de kennis en ervaring van onze leden en houden ons aanbevolen als gesprekspartner voor een rondetafelgesprek over dit onderwerp, mocht uw Commissie dit aanvragen.

Met vriendelijke groet namens het ComeniusNetwerk,

Bestuur van het ComeniusNetwerk

Klaasjan Visscher (Universiteit Twente), *co-voorzitter*

Jessica Zweers (Hanzehogeschool Groningen), *co-voorzitter*

María García Alvarez (Hogeschool Windesheim)

Sabine Uijl (Universiteit Utrecht)

Constant Swinkels (Radboud Universiteit)

Dimitri van Dillen (ROC van Twente) *Leraar van het Jaar mbo*

Birgit Boogaard (Wageningen University & Research) *Docent van het Jaar ho*

U kunt contact opnemen met Willemijn van Donk (*secretaris*) w.vandonk@nwo.nl